

המביא פרק רביעי ביצה

לד.

עין משפט נר מצוה

א) חולין דף טז ע"ב
 ב) ויש"א א) [תוספת שנת פ"ד]
 ג) ויש"א ד) [תוספת פ"ג]
 ד) [תוספת שס, י] ט
 ה) שס, י) ל' ל' ל' ל' ל'
 ו) [לעיל סז, י] ע' [חולין ל"ז אירון, ט] ויש"א תוס' מגילה כס. ד"ה ועוד

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ואין חוששין בו דאין זה קורע ע"כ להפוך קשה לו הלא מ"מ אסור מדרבנן ואמאי לא מצינו רש"י כפשוטו דהא קי"ל כ"ש דכ"ש דכ"ש שאין ממתינין מותר ופסקי רש"י לא היו דהא זה רק משע שמה מקרע:

לעזי רש"י

קומבר"א [קונטרס] א. [לבחוש]

מוסף תוספות

- א. בירוש משום דחומי מסום לה. והילכך יש לזהר בפסח שרגילין העולם לקנות כלים חדשים לבשל בהם דבר מערב הפסח. שיטה.
- ב. משום טרחה
- ג. כיין ודבדושים ה"ה הפשטה קלה טפי מר"ס.
- ד. כיין ודבדושים אין מוציאים עדיין חיסום אם בלא הפת צונן אפילו בעלמא שאלו דבדושים יצאו לבישול בהם דבר מערב הפסח. שיטה.
- ה. כיין ודבדושים אין מוציאים עדיין חיסום אם בלא הפת צונן אפילו בעלמא שאלו דבדושים יצאו לבישול בהם דבר מערב הפסח. שיטה.
- ו. כיין ודבדושים אין מוציאים עדיין חיסום אם בלא הפת צונן אפילו בעלמא שאלו דבדושים יצאו לבישול בהם דבר מערב הפסח. שיטה.

שליך לבודקן. אם יוכלו לקבל ה' לבונה הלכך ציו"ט לא דלמא פקעי ואשתמחא דטורח שלא לזורך: ואמרי לה שליך לחסמן. להקשות. דהסק ראשון הם מתחזקין ומתקשים הלכך אע"ג לזורך ציו"ט נמי הוא דהא זולין עליהם מיהו כיון דבהסק זה נעשה כלי אסור:

הבא בקדרה חדשה עסקינן. ומשום לבון רעפים נגעו בה ויש מזהים שלא לנשל במחלה נקדרה חדשה ואלו היא דהכא נקדרה רקנית דלו שייך בה לבון רעפים שפופתה קודם שמציא המים אבל כשמנשלין בה מאכל לא שייך בה לבון רעפים: **מולגין הראש והרגלים.** אבל כל גופו של גדי אסור והואיל ויכול הפשט הקלה לעשות טפי: **ואין מפיגין אותן בצונן כדי לחסמן ואם בשביל לאפות הרר זה מותר.** ומיהו דלמא לעיל אסור לחסמן אע"פ שהוא עושה נמי כדי ללנות עליהם וי"ל דשאני בין רעפים לתנור דמנור (שאני) כיון דהוא עושה ע"י משקין שאני דאינו דלמא חוסמן: **ואין אופין בפורני חדשה שמא תפחת.** וא"ת והא אמרינן לעיל ואם בשביל לאפות מותר וי"ל דהכא שאני בפורני שהוא גדול ויש לחוש יותר שמא תפחת: **אין נופחין במפוח כו'. פירש ר"י מדלא מפליג בין מפוח של אומנין וצין מפוח של בעל הבית כי היכי דמפליג בשל אומנין בין מפוח לשפופרת משמע דכל המפוחין אסורים אפילו של בעל הבית מיהו ויש לזהר שלא לנפח בו כלל מיהו העולם נהגו בו היתר ע"י להפכו מלמעלה למטה ואומר מ"ו הר"ר פ"ח נ"ע דיש לחות מה שפיר' מדלא מפליג וכו' דשמא הא עדיפא ליה דכולי בשל אומנין קא מיירי:**

ועוד אמר ר' אליעזר עומד אדם כו'. פירש"י דמשום דקאמר ר"א חזק לעיל גבי נטול אדם קיסם קאמר הכא ועוד אחריתי לקולא והקשה רש"י הא אפסקו במילי טובא באין מוציאינן האור והיינו במלתא אחריתי דלא א' אמרו בה רבי אליעזר ורבנן וא"כ לא שייך בה לנימור ועוד דהיינו מונח בעירוינן (דף טז ושם) דכל היכא דאפסקו דבשר דלא איירו בה לא שייך לנימור ועוד ע"כ נראה לפירוש רש"י דהגרסא מהמשה משוכשת היא בספרים והא דלמא ר' אליעזר עומד אדם כו' יש להיות קודם היא דאין מוציאינן וכו' וקשה לד"כ אם סדר הגמ' אינו כמשפט ור"ת אומר דהיכא דהוה תרוייבו לקולא שפיר קאמר ועוד אע"ג דאפסקו במילי אחריתי והא דלמא ר' אליעזר עומד אדם כו' שייך לנימור ועוד שרואה לנשות מיילי דאור גבי הדדי:

שצריך לברקן ואמרי לה מפני שצריך לחסמן תנן התם. ידרסה או שטרפה בכותל או שרצצתה בהמה ומפרכסת ושהתה מעת לעת ושחמה כשרה א"ר אלעזר בר ינאי משום ר' אלעזר בן אנטיגנוס: **צריכה בדיקה בעא מיניה ר' ירמיה מרבי זירא מהו לשחמה ביום טוב מו מחזקינן רעותא ביום טוב יא לא אמר ליה תנינא אין מלבינין את הרעפים לצלות בהן והוינן בה מאי קא עביד ואמר רבה בר בר הנה א"ר יוחנן הכא ברעפים חדשים עסקינן מפני שצריך לברקן אמר ליה אנו מפני שצריך לחסמן מתנינן לה: תניא א' אחד מביא את האור ואחד מביא את העצים ואחד שופת את הקדרה ואחד מביא את המים ואחד נותן בתוכו תבלין ואחד מגיס כולן חייבין והתניא אחרון חייב וכולן פטורין לא קשיא הא דאייתי אור מועיקרא הא דאייתי אור לבסוף בשלמא כולהו קא עביד מעשה אלא שופת את הקדרה מאי קא עביד אמר רבי שמעון בן לקיש הכא בקדרה חדשה עסקינן ומשום לבון רעפים נגעו בה: ת"ר תנור וכו' כיריים חדשים הרי הן ככל הכלים הנטלין בחצר אבל אין סכין אותם שמן ואין משיין אותן במטלית ואין מפיגין אותן בצונן כדי לחסמן ואם בשביל לאפות הררי זה מותר: תנו רבנן אותן באור אבל אין מוציאינן אותם בהרסית ולא באדמה ולא בסיד ואין גוזזין אותן במספרים ואין גוזזין את הירק בתספורת שלו אבל מתקנין את הקונדס ואת העכבויות ומסיקין ואופין בפורני ומחמין חמין באנטיכי ואין נופחין במפוח אבל נופחין בשפופרת ואין מתקנין את השפור ואין מחדדין אותו ת"ר אין מפצעין את הקנה לצלות בו מליח אבל מפצעין את האגוז במטלית ואין חוששין שמא תקרע: **בתני' ועוד אמר רבי אליעזר עומד אדם על המוקצה ערב****

שצריך לברקן ואמרי לה מפני שצריך לחסמן תנן התם. ידרסה או שטרפה בכותל או שרצצתה בהמה ומפרכסת ושהתה מעת לעת ושחמה כשרה א"ר אלעזר בר ינאי משום ר' אלעזר בן אנטיגנוס: **צריכה בדיקה בעא מיניה ר' ירמיה מרבי זירא מהו לשחמה ביום טוב מו מחזקינן רעותא ביום טוב יא לא אמר ליה תנינא אין מלבינין את הרעפים לצלות בהן והוינן בה מאי קא עביד ואמר רבה בר בר הנה א"ר יוחנן הכא ברעפים חדשים עסקינן מפני שצריך לברקן אמר ליה אנו מפני שצריך לחסמן מתנינן לה: תניא א' אחד מביא את האור ואחד מביא את העצים ואחד שופת את הקדרה ואחד מביא את המים ואחד נותן בתוכו תבלין ואחד מגיס כולן חייבין והתניא אחרון חייב וכולן פטורין לא קשיא הא דאייתי אור מועיקרא הא דאייתי אור לבסוף בשלמא כולהו קא עביד מעשה אלא שופת את הקדרה מאי קא עביד אמר רבי שמעון בן לקיש הכא בקדרה חדשה עסקינן ומשום לבון רעפים נגעו בה: ת"ר תנור וכו' כיריים חדשים הרי הן ככל הכלים הנטלין בחצר אבל אין סכין אותם שמן ואין משיין אותן במטלית ואין מפיגין אותן בצונן כדי לחסמן ואם בשביל לאפות הררי זה מותר: תנו רבנן אותן באור אבל אין מוציאינן אותם בהרסית ולא באדמה ולא בסיד ואין גוזזין אותן במספרים ואין גוזזין את הירק בתספורת שלו אבל מתקנין את הקונדס ואת העכבויות ומסיקין ואופין בפורני ומחמין חמין באנטיכי ואין נופחין במפוח אבל נופחין בשפופרת ואין מתקנין את השפור ואין מחדדין אותו ת"ר אין מפצעין את הקנה לצלות בו מליח אבל מפצעין את האגוז במטלית ואין חוששין שמא תקרע: **בתני' ועוד אמר רבי אליעזר עומד אדם על המוקצה ערב****

כדפרישית: דאייתי אור לבסוף. איהו הוא דעבד והנך לא עבדי מידי: **נקדירה חדשה עסקינן.** שנותנין אותה רקנית על האור לחסמה: **ומשום לבון רעפים נגעו בה.** משום הך גזירה גופה שאסרו ללבו רעפים נגעו גס צו: **חדשים.** וכ"ש ישנים: הרי הן ככל הכלים הנטלין. לאחר הסקין אין מפיגין הסקין לבון לחסמן שמתקשין ע"י הלבו. וכולהו משום דמתקן מנא: **ואם.** להפיגן בשביל לאפות שהוסקו הרבה וחושש שלא תשרף הפת מותר: **מולגין.** צרותמין: **אין טופלין אוסם.** בסיד להסיר שערן דהוי דרך העזבנין: **ואין גוזזין אוסן במספרים.** דמחוי לכריך לשער: **ואין גוזזין הירק.** התלוש שיש בו ראשי עלין נרקבין וכמשיין אין גוזזין אותן בתספורת שלו בגוזזין בה מן המחובר דמחוי דהוי סכר שלקטן הוים: **קונדס ועכביות.** מיני ירקות הן שיש טורח בתקונן: **פורני.** הן מנורים שלנו הגדולים ופיהם צדדים ולא חיישינן לטרחה אס יש לו אולכין הרבה דלא סגי ליה בתנור: **שמא תפחת.** ע"י שחמה היא ונמלא טורח שלא לזורך: **אין נופחין במפוח.** דמחוי כחומן עושה מלאכה: **ואין מתקנין את השפור.** ודלא כר' יהודה. ש"י נמי צנרנס מערב יין ודברי הכל: **אין מפצעין את הקנה.** לתת קרומיות תחת המליח על האסכלא שעושה כלי דכל מידי דעביד להשתמש בו הוי תקין כלי: **ואין חוששין שמא תקרע.** ואפי' נקרעת לא אכפת לו * דאין זה קורע על מנת לתפור: **בתני' ועוד אמר ר' אליעזר.** משום דמנא אמת לקולא גבי מוקצה והדר אמר אחריתי קאמר ועוד. וקשיא לי בגוה והא אפסקוה רבנן במילי טובא באין מוציאינן את האור והנך דזהדיה והיינו מלתא אחריתי דלאו מלתיה ולאו אומציה בעירוינן (דף טז כג). גבי ועוד דר' יהודה הן צבא דלוחמיה מר"א דסוקה ושינין לא אפסקוה אלא במלתיה ולאו אומציה מהא לא הוה ליה לשנויי הכי ואומר אני שגרסת המשנה שלא כסדר: **עומד אדם על המוקצה.** הכריך היומנה והיומנה מועלת לו כגון אחוי ולא אחוי דלמא באין לעין (לעיל דף טז כ):

היינו היכא דהוה חזק לחומרלא ומדא לקולא * והא דאפסקוה זהו לפי שרואה לנשות מיילי דאור גבי הדדי: **ואומר**

גד א מיי פ"ג מהל' י"ט
 הל' יא טו"ש פ"א א"ח
 סי' תקת סוף א'
 נה ב ג מיי פ"ט מהל'
 שמיטה הלכה כ סמג
 עשין סג טו"ש י"ד סי'
 נג טע"ג ב ג
 גר ד מיי פ"ב מהל' י"ט
 הלכה ד סמג לאין עה
 טו"ש פ"א א"ח סי' תלח סוף
 ח
 גה ה מיי פ"ט מהל' שנת
 הלכה ד
 גה ו מיי פ"ג מהל' סמג
 י"ט ע"ג יא סמג
 לאין עה טו"ש פ"א א"ח סי'
 מקו סוף ה'
 גה ז מיי ע"ג סמג ו סמג
 ע"ג טו"ש פ"א א"ח סי'
 מק סוף ד'
 ה ח ט מיי ו סמג ע"ג
 טו"ש פ"א א"ח סי' מקו
 סוף ז י'
 סא י מיי ע"ג סמג יא
 טו"ש פ"א א"ח סי' מקו
 סוף ח א'
 סב כ מיי ע"ג סמג י
 טו"ש פ"א א"ח סי' ע"ג
 סג ל מיי פ"ד ע"ג סמג הלכה
 ו טו"ש פ"א א"ח סי' מקו
 סוף ט ז'
 סד מ מיי ע"ג סמג ח
 טו"ש פ"א א"ח סי' תקת
 סוף ט ז'
 סה ו מיי פ"ד מהל'
 שנת הלכה דן טור
 ש"ע ע"ג סוף כ':

רבינו הגנאל

ואמרי לה מפני שצריך לחסמן. להסות הנקבים. ואיתן למפשט מיהא דתנן דרסה או שטרפה בכותל או שרצצתה בהמה והויא מפרכסת ושהתה מעת לעת ושחמה כשרה. ותיני עזה ר' אלעזר בן אנטיגוס אומר משום ר' אליעזר בן ינאי אפילו שהתה מעת לעת צריכה בדיקה. ויבין דצריכה בדיקה לא שחטינן לה בירוש כשם שאין מלבינים הרעפים, ואוקימנא משום דצריך לבודקן. ודחה ר' זירא ואמר אנו מפני שצריך לחסמן מתנינן לה. ת"ר אחד המביא את האור, ואחד שופת קדרה חדשה בלא מים, ומשום ליבון נגעו בה. ואחד נתן בה מים, ואחד נתן בה בשר ואחד נתן בה תבלין, ואחד מניח בה כולן חייבין, והוא שהיה אור מקודם לכן שכולן עשו מעשה, הנותן עצים משום מדליק, והנותן מים משום מחמם, והנותן בשר משום מבשל כו'. ואם לא הביא האור אלא אחר כולן, אינו חייב אלא הנותן האור בלבד. ת"ר תנו וכו' ומכירי חדשים נטלין בחצר כשאר הכלים, אבל אין סכין אותן בשמן, ואין טיפין אותן במטלית, ואין מפיגין אותן בצונן לחסמן כדי לחקנם, ואם בשביל לאפות מותר. ת"ר מולגין את הדאש ואת הרגלים. פירוש מרחיחין אותן בחמין להעביר הישיר מעליהן, ומהבהבין אותן באור, אבל לא טופלין אותם בהרסית ולא באדמה, ואין גוזזין אותן במספרים, ואין גוזזין הירק בתספורת שלו, אבל מתקנין את הקנינים ואת העכבויות. ומסיקין ואופין אפילו נופחין בשפופרת, ואין מחדדין אותן, ואין פוצעין קנה לצלות בו מליח, אבל פוצעין אגוזים במטלית אתן חושש משום קריעה. אלו כולן פשוטות הן והלכות הן. בתני' א"ר אליעזר עומד אדם על המוקצה ערב שבת כו'.